

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ خیرالدين حفظه الله تعالى

موضوع:

احکام؛ مشاغل و مکاسب حرام

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: جعفر امینی

تاریخ: ۱۳۹۹/۷/۱۸

با صلوات بر پیامبر و خاندان پاکش و با درود بر زمینه‌ساز ظهور امام مهدی حضرت علامه منصور هاشمی خراسانی

لطفاً بفرمایید که حکم رقصیدن چیست؟ آیا رقصیدن برای همسر جایز است؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۹/۷/۲۳

رقص به معنای پایکوبی، دست‌افشانی و حرکات موزون است که معمولاً از سر شادی و همراه با موسیقی انجام می‌شود و به ذات خود حکمی ندارد؛ چراکه در اصل، چیزی جز جنبانیدن اعضاء بدن نیست و جنبانیدن اعضاء بدن، به ذات خود حرام یا مکروه یا مستحب یا واجب محسوب نمی‌شود، بلکه از جمله‌ی مباحات است، تا آن گاه که عنوانی ثانوی پیدا کند؛ به این معنا که مصداق یکی از کارهای دارای حکم محسوب شود.

بر این اساس، رقصیدن در حالات زیر جایز نیست:

۱. رقصیدن زن برای مرد نامحرم؛ با توجه به اینکه بر خلاف امر خداوند به فرو پوشاندن چشم از نگاه به زن نامحرم است، آنجا که فرموده است: ﴿قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ﴾^۱؛ «به مردان مؤمن بگو که چشمان خود را فرو پوشانند و عفت خود را پاس دارند. آن برایشان پاکیزه‌تر است. بی‌گمان خداوند به کاری که

۱. نور / ۳۰

می‌کنند آگاه است». هر چند ممکن است گفته شود که مقصود خداوند در اینجا، فرو پوشاندن چشم از نگاه به زن نامحرمی است که حجاب واجب را رعایت نکرده است و با این وصف، رقصیدن زن برای مرد نامحرم هرگاه حجاب واجب را رعایت کرده باشد، اشکالی ندارد، ولی واقع آن است که رقصیدن زن برای مرد نامحرم، خصوصاً هرگاه با عشوه‌گری یا جنبانیدن عضوی جنسی مانند سینه یا باسن همراه باشد، می‌تواند سبب برانگیختگی جنسی در مرد نامحرم و گرایش او به حرام شود که در این صورت، تشویق به گناه و تعدی است، در حالی که خداوند فرموده است: ﴿وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾^۱؛ «و به یکدیگر در گناه و تعدی کمک نکنید و از خداوند بترسید که عذاب خداوند شدید است».

۲. رقصیدن برای غیر همسر با عشوه‌گری یا جنبانیدن عضو جنسی؛ با توجه به اینکه عشوه‌گری یا جنبانیدن عضو جنسی، برای غیر همسر جایز نیست؛ چراکه از یک سو می‌تواند سبب برانگیختگی جنسی در غیر همسر و گرایش او به حرام شود و از سوی دیگر بر خلاف ادب، حیا و وقار است. از این رو، رقصیدن زن برای زن یا مرد برای مرد نیز با عشوه‌گری یا جنبانیدن عضو جنسی جایز نیست.

۳. رقصیدن به هر صورت در مجلس گناه؛ با توجه به اینکه حتی اگر رقصیدن زن برای مرد نامحرم یا رقصیدن برای غیر همسر با عشوه‌گری و جنبانیدن عضو جنسی نباشد، گرم کردن مجلس گناه است و از این جهت، کمک کردن به گناه محسوب می‌شود که جایز نیست.

۴. رقصیدن همراه با آواز یا موسیقی حرام؛ با توجه به اینکه تقریر و تأیید آن است و تبعاً کمک کردن به گناه و تعدی محسوب می‌شود. آواز حرام، خواندن آهنگین شعری است که حاوی کفر یا کذب یا هجو یا فحش یا استهزاء یا غیبت یا توصیف جنسی از زن و مرد است و از این جهت، گوش سپردن به آن با رضایت جایز نیست و موسیقی حرام، اصوات آهنگین ساز با ریتم تند، سبک، زننده و برانگیزاننده به گناه است که عموماً توسط کافران و فاسقان برای کافران و فاسقان تولید می‌شود و از این جهت، گوش سپردن به آن با رضایت جایز نیست. این مراد علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی از حکمتی است که در آن فرموده است: «إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ كَلِمَةً خَبِيثَةً وَصَوْتًا مُطْرَبًا، فَلَا تَسْمَعُوهُمَا، وَمَنْ يَسْمَعْهُمَا فَإِنَّمَا يُصَبُّ فِي أُذُنِهِ الْحَمِيمِ، وَلَا تَرْقُصُوا، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ رَاقِصٌ وَيُحِبُّ الرَّاqِصِينَ»^۲؛ «هرآینه خداوند سخنی آلوده

۱. مائده / ۲

۲. گفتار ۱۵۶، فقره ۲

و آوایی طرب‌انگیز را مبعوض می‌دارد، پس به آن دو گوش نسپارید و هر کس به آن دو گوش می‌سپارد جز این نیست که در گوشش آب سوزان ریخته می‌شود و رقص نکنید؛ چراکه شیطان رقص‌کننده است و رقص‌کنندگان را دوست می‌دارد».

بر این اساس، رقصیدن زن و شوهر برای یکدیگر اگرچه با عشوهِ گری یا جنبانیدن عضو جنسی همراه باشد، حرام نیست؛ چراکه قاعدتاً سبب گرایش آن دو به حرام نمی‌شود، بلکه سبب گرایش آن دو به حلال یعنی نزدیکی با یکدیگر می‌شود، هر چند می‌توان آن را خصوصاً برای مرد، مکروه دانست؛ چراکه بر خلاف وقار شایسته برای مؤمنان است. همچنین، رقصیدن مرد بدون عشوهِ گری یا جنبانیدن عضو جنسی و نیز رقصیدن زن برای زن بدون عشوهِ گری یا جنبانیدن عضو جنسی، چنانکه در برخی رقص‌های محلی معمول است، حرام محسوب نمی‌شود، هر چند بر خلاف وقار شایسته برای مؤمنان است و از این جهت، می‌توان آن را مکروه دانست و این نظر حنفیه، مالکیه و حنبلیه است و نظر شافعیّه آن است که کراهتی ندارد، بلکه مباح است و این در صورتی که رقصیدن با کار حقّی مانند ستایش خداوند و پیامبرش همراه باشد، قابل قبول است؛ چنانکه به سند صحیح روایت شده است: «كَانَتِ الْحَبَشَةُ يَرْفُتُونَ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَيَرْقُصُونَ وَيَتَكَلَّمُونَ بِكَلَامٍ لَا يَفْهَمُهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَا يَقُولُونَ؟ قَالُوا: يَقُولُونَ: مُحَمَّدٌ عَبْدٌ صَالِحٌ»؛ «حبشی‌ها در پیش روی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم پای می‌کوبیدند و رقص می‌کردند و به زبان خودشان چیزی می‌گفتند که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم متوجه نمی‌شد، پس فرمود: چه می‌گویند؟ گفتند: می‌گویند: محمد بنده‌ی صالحی است». پس پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم آنان را نهی نفرمود، بلکه بنا بر روایتی، از عمر خواست که مانع آنان نشود^۲ و بنا بر روایتی دیگر، به همسر خود نیز اذن داد که آنان را تماشا کند^۳ و این گواه بر آن است که رقصیدن به دور از محرمات چهارگانه‌ی مذکور، هرگاه با کار حقّی مانند ستایش خداوند و پیامبرش همراه باشد، کراهتی ندارد و این ظاهر نظر علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی است، آنجا که فرموده است: «إِنَّ فِي الزُّبُورِ مَكْتُوبًا: سَبِّحُوا اللَّهَ فِي قُدْسِهِ، سَبِّحُوهُ حَسَبَ كَثْرَةِ عَظَمَتِهِ، سَبِّحُوهُ بِصَوْتِ الصُّورِ، سَبِّحُوهُ بِرَبَابٍ

۱. مسند أحمد، ج ۲۰، ص ۱۷؛ حدیث السراج، ج ۳، ص ۱۲۵؛ مسند البزار، ج ۱۳، ص ۲۶۸؛ السنن الکبری للنسائی، ج ۴، ص ۲۴۷؛ صحیح ابن حبان، ج ۱۳، ص ۱۷۹؛ الأحادیث المختارة للمقدسی، ج ۵، ص ۶۰.
 ۲. جامع معمر بن راشد، ج ۱۰، ص ۴۶۶؛ مسند أحمد، ج ۱۳، ص ۴۴۴؛ صحیح البخاری، ج ۴، ص ۳۸؛ صحیح مسلم، ج ۲، ص ۶۱۰؛ سنن النسائی، ج ۳، ص ۱۹۶؛ مستخرج أبي عوانة، ج ۲، ص ۱۵۷؛ السنن الکبری للبيهقي، ج ۱۰، ص ۳۰.
 ۳. صحیح مسلم، ج ۲، ص ۶۰۹؛ السنن الکبری للنسائی، ج ۸، ص ۱۸۲؛ سنن الترمذی، ج ۵، ص ۶۲۱؛ مستخرج أبي عوانة، ج ۲، ص ۱۵۸؛ معجم ابن المقرئ، ص ۳۵۵؛ حدیث السراج، ج ۳، ص ۱۲۵.

وَعُودٍ، سَبَّحُوهُ بِدُفٍّ وَرَقَصٍ^۱؛ «هرآینه در زبور مکتوب است: خداوند را در قدسش بستانید؛ او را به فراخور عظمت بسیارش بستانید؛ او را با نوای شیپور بستانید؛ او را با چنگ و برپط بستانید؛ او را با دف و رقص بستانید»، هر چند در ادامه به این نکته اشاره فرموده است که همراه ساختن این کار با بدعت‌های صوفیانه جایز نیست.

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ حرّانی
مجله مجتبیٰ بنجونی در تبریز

۱. گفتار ۱۵۶، فقه‌ی ۸

www.alkhorasani.com

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ حرّانی حفظه الله تعالى

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.